

Tanker, naar man færdes paa disse Steder. Paa en lille Høj mener man, at Kartagos Byrsa (Borg) havde sin Plads; de storartede Hvelvinger af Mursten, som findes her, og som menes at være gamle Cisterner, ligesom ogsaa forskjellige Rester ved Havet, hidrøre dog ikke fra det gamle Kartago, men fra det Kartago, som Romerne havde bygget, og som snart blev den tredje Stad i hele det romerske Rige. Denne nye By blev ødelagt i Aaret 533 ved Belisars Angreb. „Sit transit gloria mundi“ udbryder man uvilkaarlig, naar man ser de usle Levninger af al den Glans, der var samlet her den Gang, da Fønikere og Kartagere sejlede omkring paa Havene og gjorde deres By til et af de rigeste og vigtigste Emporier i Verden.

For den, der ellers ikke har været i Afrika, vil en

Udflygt til Tunis altid staa som noget yderst interessant. Tiden, da det muhamedanske Liv ved denne Del af Middelhavets Kyst maa gaa under, nærmer sig imidlertid med stærke Skridt; thi Franskmændene have jo set, at de ikke kunne faa Ro i deres blomstrende Nybygd Algerien, med mindre ogsaa Tunis kommer under evropæisk Herredømme. Meget af det, som nu er saa tiltrækkende i Tunis, vil da svinde bort, og Regentskabet vil da kun være en Fortsættelse af Algerien. At Italienerne gjøre Krav paa at faa Herredømmet over Tunis, kan man nok forstaa; thi der findes mange Italiener i Landet, efter Sigende en Snes Tusende, og italiensk er ogsaa det af fremmede Sprog, som bliver mest brugt. -- Jeg er glad over at have været i dette Land, medens det endnu har sit østerlandske Præg.

Mindre Meddelelser.

Maria-Theresiadaleren er det mest kurante Betalingsmiddel i hele det nordøstlige og i en Del af det indre Afrika ligesom ogsaa i store Strækninger af Arabien. Den gaar med Karavanerne fra Tripolis langt ind i Afrika og er den gangbare Mønt i Bornu. Ved Benue træffer den sammen med den engelske Shilling, der føres hertil vester fra. I Nilens Opland naar den til sønden for Kartum, og den er den eneste Mønt, som bruges i Abessinien. *Baker* siger, at Kejseriødens Billede med udskaaret Kjole og fyldig Barm er det, som mest falder i Arabernes Smag. Disse Folk ere saa nøjesecende, at de undersøge enhver saadan Daler og vise den tilbage, naar de ikke tydelig kunne se de syv Punkter paa Kronens Spidser. Maria-Theresiadalere, der glinse, tages ikke; de skulle være fedtede og snavsede. I Wien præger man stadig dette Møntstykke til Brug i Afrika, og da Engelskmændene førte Krig imod Kong Theodor af Abessinien, medtog de en stor Mængde deraf til Landet. Maria-Theresiadaleren er Betalingsmiddel paa et Terræn, der kan regnes at have en Størrelse af 180,000 □ Mile eller lige saa meget som hele Europa.

Valdemar Schmidt.

En Vandring til Lethe. Glemselens Strøm! Faa dødelige er det blevet til Del at drikke af Lethe, og endnu færre at komme over den og atter at vende tilbage til Oververdenen saaledes som Odyssevs og Orfevs. Men hvor mange er der ikke, som gjerne vilde drikke en Slurk af dens Vand for da at kunne sænke de Tilskikkelser, der have skaffet dem Sorger i Livet, eller de Gjæringer, som de selv maatte ønske ugjorte, ned i Glemsel.

Den af Oldtidens Digttere skildrede Lethe findes endnu, og den er kun en Mil fjernet fra Byen *Bengasi*, der ligger ved Kysten af Barka. Oldtidens Cyrenaika, øst for den store Syrte, og har 5—6000 Indb., som drive vigtig Handel med Malta. Men, ak! i vore Dage har Lethe fuldstændig tabt sin Kraft, og man kan drikke af det klare Vand i den underjordiske Bæk uden at glemme alt forbigaent. Skjønt Indbyggerne i Bengasi have hørt Tale om denne, fra Oldtiden saa navnkundige Strøm, gjøre de færreste af dem sig den Ulejlighed at drage derhen. Da jeg 1879 havde udhvilet mig nogle Dage i Bengasi efter mine nøjsommelige Vandring og Rideture, indbød jeg et helt Selskab til at led-

sage mig paa en Vandring til Lethe. Herrer og Damer, Jøder, kristne og Muhamedanere, alle vilde prøve Vandets undergjørende Kraft, og flere af dem syntes næsten at tro derpaa. Heste, Muldyr og Æsler bleve hidskaffede tilligemed to Karrer og en lille Baad, og vi drog da af Sted tidlig om Morgenen.

Paa Vejen vakte de talrige Levninger af Bygninger fra Grækernes og Romernes Tid, Stengjæder, Stenbrud, Søjleskaffer, Sarkofager o. s. v. i højeste Grad vor Opmærksomhed. Og just af de mange massive Indhegninger tør man slutte, at der forud har været en hel anden Plantevæxt i denne Egn, som nu næsten er nøgen. „Vare Hesperidernes Haver her?“ spørger den fremmede Vandrer, der næppe nok kan se et Træ eller en Busk; kun hist og her titter en enkelt Plante, som bliver gnavet af nogle sultne Faar, frem i Klipperovnerne. Vi drog frem ad, og pludselig aabner en Afgrund sig paa den flade Jord. Den gaar stejlt ned i Jorden, og i Baggrunden ser man en mørk Hule; vi have naaet Underverdenen. Synet er højst imponerende og af saadan Art, at man kunde fristes til at tro, at man stod foran et Værk af Menneskehaand; det er imidlertid Naturen, som har skabt det altsammen. Fugtigheden fra Bækken har fremkaldt et yppigt Grønt omkring Nedgangen; Jordbærtræer Myrter, Figentræer og Johannesbrødttræer trænge sig frem imellem Klippeblokkene, og tæt ved Nedgangen kunde jeg samle en Dusk vellugtende Alpeviol (Cyclamen).

Nu gik det videre! Den ydre Hule indsnævrer sig længere inde ligesom en Trag, saa at Klippeloftet til sidst kun er nogle faa Alen fjernet fra Bunden. Vi naa selve Lethe, der ligger rolig og klar foran os; vi stige ind i Baaden, som vi have medbragt, og vi maale med Aarerne, at Vandet er halvanden Alen dybt. Ønsket om at drikke af Lethes Vand bliver almindeligt hos Selskabet; men — af Varsomhed — er man klog nok til at blande lidt Vin i Vandet, inden man drikker det.

Endelig bliver Hulen saa snæver, at vi ikke kunne komme videre. Vore arabiske Ledsagere forsikre os, at Vandet løber langt bort under Jorden, og at det senere kommer op til Overfladen; men hvor? Derom ere Meningerne delte; det passer imidlertid godt til, hvad der i Oldtiden fortæltes om Lethe. Vi vende om for at komme tilbage fra Underverdenen. Solen skinner saa klart og saa stærkt;

thi, skjønt det er i November, have vi Foraarsvejr. Og nu drage vi hen til Osman Agas Have, der er lige saa mærkelig som den Hule, vi nys have forladt. Den ligger paa en fuldstændig nøgen og bar Slette, men i en Indsænkning, der overalt er omgivet med stejle Sider. I denne Indsænkning udfolder sig en saa yppig Pantevæxt, at den mest levende Fantasi ikke kan udmale sig den skønnere. Træer med Abildsiner, Granater, Æbler, Pærer, Figner, Mandler, Abrikoser og Ferskener voxe dér og gjøre hverandre Pladsen stridig; Vinranker slynge sig op omkring alle disse Frugttræer, og de højtstræbende Daddelpalmer synes at tilraabe den fremmede: „Husk, du er i Afrika!“ Det er vanke­ligt at finde tilstrækkelig Plads i denne Have til at lejre sig, saaledes staar der Træ ved Træ; endelig finde vi dog en Plads, vi udbrede vore Tæpper, hente vort Forraad fra Karerne, og vi glæde os over det landlige Maaltid.

Denne Lethe er for Resten ikke den eneste „Glemselens Strøm“; thi ogsaa andre Grækere end Cyrenaikas paastode at have Lethe, Thessalierne og Lydierne gjorde saa'edsen Krav paa at eje den; men i senere Tider henlagde man almindelig den navnkundige Strøm til det Sted, hvor vi vare. Brødrene *Beechey* ere de første, som have gjenopdaget den hemmelighedsfulde Strøm, og senere har *Barth* givet værdifulde Oplysninger om den hele Egn.

Vort glade Maaltid fortsattes til ud paa Eftermiddagen, og først hen imod Aften kom vi a ter til Bengasi. Vi havde vistnok drukket af Lethes Vand, men vi medbragte dog et skjønt Minde fra vor Tur. Man maa kun ønske, at „Middelhavets Klenodie, Afrodites Have“, som Homer kalder Cyrenaika, maatte kunne faa en bedre Fremtid og en saadan Tilværelse, som Pindar og Kallimachus saa skjønt have skildret os, at Landet havde paa deres Tid.

Gerhard Rohlf's.

Geologisk-geografisk Undersøgelse af Island. Fra Island meddeles os den glædelige Underretning, at Altinget har sat en geologisk-geografisk Undersøgelse i Gang over denne fjærntliggende og fattige Ø, der frembyder den største Interesse i mangfoldige Retninger. For det første Finansaar har Altinget bevilget 2500 Kr. til Undersøgelsen, og denne er overdraget til den talentfulde unge Islænder *Th. Thoroddsen*, der vil være Tidsskriftets Læsere kjendt ved flere Afhandlinger, han har skrevet deri, og som er ansat som Adjunkt ved den højere Realskole paa Mödruvellir ved Akureyri. Altinget har givet Thoroddsen frie Hænder ved Undersøgelsen, og til næste Sommer begynder han rimeligvis med Østlandet, hvor den mærkelige Dobbeltspatmine findes ved Reyarfjord. Enhver, der interesserer sig for Naturen paa Island, og det er Tilfældet med en Mængde Mennesker baade i Danmark og i fremmede Lande, maa være Altinget meget taknemlig, fordi det har sat denne Undersøgelse i Gang, og der er ingen Tvivl om, at vi i Løbet af en halv Snes Aar f. Ex. paa Grund af denne Undersøgelse ville komme til at faa en klar Oversigt over de vigtigste af Naturforholdene paa Øen. Danmark har des værre alfor længe forsømt at gjøre Undersøgelser paa Island; nu have Islænderne selv taget Sagen i Haand, til Ære og til Gavn for dem selv og for Videnskaben.

Isforholdene paa Njeva. Som et oplysende Vidnesbyrd for, hvorledes Vinterens Længde og Strængthed tiltager øster paa, fremfører man ofte Isforholdene paa Njeva. Direktøren for det fysiske Central-Observatorium i St. Petersburg, Dr. *H. Wild* har nylig offentliggjort en Række Oplysninger om disse Forhold*). Efter Iagttagelser, der ere førte fra 1706—1879, altsaa i et Tidsrum af 174 Aar, viser det sig, at den nævnte Flod i Tværmaal er isdækket i 147 Dage eller omtrent 5 Maaneder af Aaret. Isdækket begynder den 26de November og gaar bort den 2:de April. De enkelte Aar skifte dog meget i saa Henseende, og man har haft det Tilfælde, at Floden har været tillagt fra den 29de Oktober til den 11te Maj, altsaa paa to Datoer, hvor Skoven hos os har været grøn. I

*) Die Temperaturverhältnisse des russischen Reiches. IIter Theil. St. Petersburg. 1881.

Følge senere Meddelelser fra den samme Forfatter*) var Floden i den sidste strænge Vinter endog tillagt den 17de Oktober; kun 4 Gange før i dette Aarhundrede er det sket, at Floden har været tillagt i Oktober, og de tidligere Gange først i de sidste Dage af Maanedens. Brødeforskjellen imellem St. Petersburg og Kjøbenhavn er 5°.

Vandringer af W. Reiss og A. Stübel i Sydamerika. Tallet paa de Videnskabsmænd, som i vore Dage drage omkring for at udvide Kundskaben til Jorden, er saa stort, at det er et helt Arbejde at holde Regnskab med, selv kun de vigtigste af dem. Hver Dag, kan man gjerne sige, dukker der nye rejsende frem, som ikke før have været paa Omtale, og naar man følger med de Tidsskrifter, der udgives f. Ex. af de geografiske Selskaber i Marseille, i Lyon og i Nordfrankrig, indser man ret, hvor talrig Skaren af de rejsende er; i hvert af disse Tidsskrifters Hefter findes nemlig flere Ark, fyldte med Nyheder om rejsende, som ere dragne derhen eller derhen. Man har vist Ret til at sige, at saadanne Oplysninger kun have et ringe Værd for den almindelige Læser; thi de give enten for lidt eller for meget, de kræve en hel Del Arbejde og efter en Tids Forløb have de ikke den ringeste Interesse. Man udsætter sig ogsaa let for, at de virkelig fremragende rejsende komme til at drukne i Flokken. Den, der har gjort Geografien til Studium, følger naturligvis med udenlandske Tidsskrifter, for saa vidt de give Nyheder om de rejsendes Færd, og for vort geografiske Tidsskrifts Vedkommende synes det derfor mindre rigtigt at opfylde en stor Del af Pladsen med saadanne Nyheder. Som man vil have set, har nærværende Tidsskrift derimod jævnlig Meddelelser om de vigtigste nye Opdagelser, og dette synes os langt vigtigere end de ovennævnte Døgnnyheder.

Imellem de Mænd, som i de senere Aar have foretaget store Rejser, maa man fremhæve de to, hvis Navne staa over nærværende Meddelelse. De ere imidlertid vistnok kun kjendte af de færreste blandt Tidsskriftets Læsere, og det vil derfor mulig have nogen Interesse at faa at vide, hvor de have været. Begge de nævnte rejsende ere Tyskere, og de ere tillige Geologer af Fag, hvorfor de ogsaa særlig have gjaestet vulkanske Egne. I Aaret 1868 rejste de sammen til Magdalenefloden i Sydamerika, de sejlede paa et Dampskib op ad denne Flod og drog derfra til Bogotá, Hovedstaden i Columbia. De undersøgte nu forskellige Dele af Cordillererne her omkring og særlig de vigtigste Vulkaner samt andre for Geologerne vigtige Punkter. Efter omtrent et Aars Forløb drog de ind i Staten Ecuador, og de opholdt sig her ikke mindre end 5 Aar, stadig sysselsatte med Undersøgelser af forskellig Art. I Efteraaret 1874 besluttede de endelig at drage ned til Kysten, og de foretog bl. a. her en Mængde Udgravninger i den store Gravplads ved Ancon, der gjenmer Ligene af mange Undersaatter i Incarnes Rige. Senere drog de ned ad Amazonfloden og langs Brasiliens Kyst til Rio Janeiro. Da Reis's Sundhed var nedbrudt, vendte han i Februar 1876 tilbage til Evropa, hvorimod Stübel drog ned til det sydlige Brasilien og derfra igjennem Argentina til Chile, Polivia og Perú; 1877 kom Stübel tilbage over Panamá og St. Francisco.

De to nævnte rejsende have hidtil ikke offentliggjort meget om deres Rejser; men det kommer vel. Det maa dog fremhæves, at de paa spansk have udgivet flere Skrifter om deres Højdemaalinger i Cordillererne, og der indeholdes deri adskillige hundrede Højdemaalinger. I det sidste Aar have de udgivet flere Hefter af et Pragtværk „Das Todtenfeld von Ancon in Perú“; hele Værket skal omfatte 110 Tavler i Farvetryk og med ledsagende Text, tilsammen til en Pris af 300 Reichsmark. Af de udkomne Hefter ser man allerede, hvor betydningsfuldt hele Værket vil blive. Ancon vil nemlig ligesom Pompeji for den romerke i lange Tider blive os det vigtigste Findested for den saa mærkelige peruanske Kultur. Den overordentlig skønne Udstyrelse gjør ogsaa Værket i typografisk og kunstnerisk Henseende til Hæder for den tyske Regering, med hvis Understøttelse det udkommer.

*) Autograferet Cirkulære med Titelen „October-Kälte 1880 in St. Petersburg.“